

Гоїть розтривожену громадянською лірикою душу читача другий розділ книжки, вивпнений дитячого замилювання красою подільського краю. Тепер уже героями віршів стають “ряба теличка на ціпку”, що “мріє про високі роги”; “дрібний і тихий польовий ромен”, закоханий у городню квасолу; розквітлі петрові батоги, біля яких “спинилось літо”; сивий серпень, що вмістив у серці все безмежжя світу; рідна дорога на Бар.

Третій розділ — авторські переклади з польської та російської, бо не лише на західному порубіжжі нашої держави мусимо нині заново відкривати для себе творчість не-україномовних українців; чимало їх розлетілося по світу й із самого центру України — Вінниччини. А. Подолинний бодай частково дарує нам творчість уроджених подолян Стефана Вітвицького, шляхтича позаминулого століття, автора грайливої “Гулянки” та самоіронічної “Розмови з Михайлом”; класика польської літератури Ярослава Івашкевича з прощальною “Останньою пісенькою мандрівного підмайстра”; співця свободи Казимира Лісовського, а також зачарованих Україною поетів Адама Зиха, Тетяни Волгіної та Володимира Карпеко. Особливе місце посідає світла ода Україні Семена Надсона, що близько року мешкав біля Жмеринки, “де дні такі палкі, а вечори рум’яні”, і в листі до М.В.Ватсон захоплено розповідає про своє нове оточення, надаючи беззаперечну перевагу щирості та волелюбству українського села перед “понури́м і сумним” Петербургом.

Загалом поетичні тексти А.Подолинного можна назвати віршованими новелами, байдуже — написані вони верлібром чи графічно не розмежованими катренами з перехресним римуванням. На перший план, як правило, виходить сюжет, а вже мовному оформленню відводиться роль другорядна: скажімо, поряд із майстерним звукописом у вірші “Серпень” — прикрий збіг приголосних у самій назві книжки “В нас дорога довга”, хоча, поринувши в маленькі людські трагедії Поділля, ці огріхи просто не помічаєш, ба навіть переконуюєшся, що певна евфонічна кострубатість та неточність рими додає поезії народної щирості й невимушеної милозвучності. Власне, як і близька до фольклорної образність: “Нездоланна пісне, / маєво розкішне, / ми з тобою вічні, як тополі-свічі” або цілком народнописенне: “Боже, ти наш Боже, / світовий стороже, / щоб не пісня, Боже, / хто нам ще допоможе?” Чи ось така гра слів: “Хлопці, завербовані облудно, / Тягнуться до рідної верби”.

Гармонійно довершує “Синю книжечку” Анатолія Подолинного делікатне оформлення чорно-білими світлинно-він’єтковими подільськими краєвидами.

Тож скільки треба написати, аби вповісти все, що болить і радує? Автор доводить: якісна “вага” книжки не залежить від кількості сторінок. Хоч і сам з того дивується: “Світе-огроме, скажи, / як воно сталося в серпні — / ти хоч не маєш межі, / а умістився у серці?”

Євген Баран

“А Я ВІДКРИТИЙ ЛЮДЯМ І СВІТАМ...”

“О, ні, не граюся в слова —
Вони НЕ ПРОСТО на папері:
Рядок найменший ожива,
Як прочиняє в Дюлю двері...”
О.Довбуш

Олександр Довбуш — поет і міліціонер. У наш час таке поєднання професії та покликання звучить як оксюморон. Хоча я знаю одного непоганого поета, який

теж пов'язав свою долю зі службою в МВС, — Богдан Андрусак із Бережан. У нього навіть назви поетичних збірок прив'язані до професійної діяльності: “Заповідник розстріляних лебедів”, “Ментовський хрест” і “Повістка на любов”. Але поза назвами в Б.Андрусяка немає віршів, у яких була би відбита його професія. У чернівчанина Олександра Довбуша все навпаки: у назві натяк на філософічність і медитативність (“Свята задуманість вогню”. — Чернівці, 2006), а серед віршів зустрічаємо цикл “Хрещення” із присвятою “Пам'яті загиблих колег — співробітників органів внутрішніх справ”. Не знаю, який із Довбуша міліціонер (судячи зі звання — підполковник міліції — непоганий; посада теж нівроку — начальник Центру зв'язку при Управлінні МВС України в Чернівецькій області, а також ад'юнкт Національної Академії внутрішніх справ України), але поет із нього напевду незалецький.

Названа поетична збірка є другою у творчому доробку О.Довбуша. Перша — “Зухвала туга” — вийшла в Чернівцях 1997 р. із передмовою Тамари Севернюк. Однак десятиліття, що пройшло від виходу першої збірки, аж ніяк не було періодом творчого мовчання. О.Довбуш активно виступає в літературному процесі, свідченням чого стала велика кількість публікацій (прозових і поетичних) у різноманітних періодичних виданнях і збірниках (див. повний перелік публікацій у розділі “Коротко про автора”).

Нова збірка, поліграфічно видана дуже якісно, складається із двох великих розділів: *Вільна поезія та сонети; З циклів та перекладів*. Одразу зазначу деяку композиційну нечіткість. У першому розділі я знайшов аж два сонети (“Фас”, “Кола”), сюди ж потрапив згаданий цикл “Хрещення”. Що ж до “вільних віршів”, то маємо певну двозначність, бо в розділі — зразки як традиційні, так і верліброві. Хоча означення “вільні” можна сприйняти як і позбавлені внутрішнього й зовнішнього цензурування. У другому розділі маємо кілька авторських перекладів із Михая Емінеску (“Зоря”, “О, мама...”, “І якщо...”, “Крізь верхів'я”; поряд із перекладом поданий оригінал), а також циклів громадянської (“Я просто син...”) та інтимної (“... Щоб не верталися льоди”) лірики.

Напевне, досить про структуру (хоча треба сказати, що після 108 сторінки почався певний настроєвий та інтонаційний збій — це сталося через публікацію декількох віршів альбомного характеру та віршів-присвят), бо в цілому це добра книжка лірики (медитативного, філософського, екзистенційного, громадянського та інтимного звучання). Особливо добре виглядають в О.Довбуша короткі вірші (узагалі це улюблена поетична форма автора).

Автор збірки — із поетів, свідомих свого завдання й покликання:

Пронести смолоскип...
І в темнотях його не згубити.
Пронести смолоскип —
Світ маленької сонце-зорі.

Пронести! Повести за собою незрячих зуміти.
І для душ залишити прохід
о досвітній порі... (“Кредо”)

Напевне, є сенс у тому, що багато поетів повертаються до вірша в його класичному варіанті (форма, зміст, настрій, інтонація, ритм, рима, традиційне чи вільне римування), без формальних експериментів і змістового епатажу. Можливо, це відбувається тому, що ці поети (й О.Довбуш також) уже знають, що саме хочуть сказати. А чіткість світоглядна вимагає такої ж чіткості естетичної. Тим більше, коли наявне розуміння, що новизною нікого не здивуєш, хіба тільки вмінням залишатися собою (за умови, якщо знайшов себе). О.Довбуш із поетів, які себе знайшли, а тому він буває відповідальним, інколи патетичним, інколи сентиментальним, іронічним, але завжди з чіткою позицією: “Це — тільки гра... Насправді все відомо. / По колу людство ходить хоч куди! / Дивує лиш, як бридко, бо свідомо / Новини (о-о-ох) не голять бороди...” (“Millenium”).

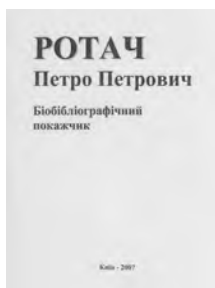
Ловлю себе на думці, що, незважаючи на певну статичність (а таке враження йде від сконденсованої форми мислі, де кожен вірш сприймається як авторська відповідь на конкретну життєву проблему чи тему) і вгадуваність змістову, що

зовсім не означає поетичної вторинності, ці вірші мені імпонують своєю відкритістю, десь публіцистичною заданістю, несподіваністю загального авторського висновку (із філософським, елегійним, образним підтекстом).

Поет справді володіє добрим поетичним слухом. Мова його чітка й водночас плинна: тут не знайдеш збоїв естетичного чи формального характеру, все витримано: інтонаційно й композиційно вірш цілісний. Цей поетичний досвід, попри певну локальність географічну, є якісним і позитивним, а тому заслуговує не лише неупередженого сприймання, а й етичної та естетичної суголосності. Гадаю, такий читач у нас знайдеться. Бо поет уже прийшов і говорить...

м. Івано-Франківськ

Наші презентації

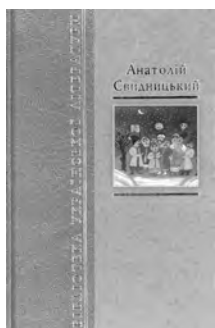

Ротач Петро Петрович. Біобібліографічний покажчик / Укладачі Т.Соломоненко, О.Щербініна, Т.Пустовіт, О.Ротач, І.Безлюдна. Відп. ред. д-р іст. наук С.Білокінь. — К., 2007. — 243 с. / НАН України. Центр культурологічних студій Інституту історії України (Серія: Джерела до культурологічних студій. Вип. 1).

Біобібліографічний покажчик подає ґрунтовну інформацію про друковані праці відомого шевченкознавця, літературознавця й культуролога з Полтави Петра Ротача та його життєвий і творчий шлях (біографічну довідку, витяги з рецензій та висловлювань відомих учених і письменників). Покажчик складається з семи розділів, у кожному з яких описи подаються за хронологією. До деяких із них додається коротка анотація, а також іменний покажчик та список псевдонімів.

Д.В. Кравець. Чубай з роду гетьманів: Монографія. — Рівне: Волинські обереги, 2007. — 300 с., іл.

Найповніше дослідження про життя та творчість поета Грицька Чубая в контексті суспільно-політичного та духовно-естетичного життя 60–80-х років ХХ ст. Дослідження велося на основі численних публікацій у пресі, листів, спогадів, архівних документів. Щоб пояснити феномен письменника, слід заглибитися у драматичний світ української історії: Грицько Чубай ніс тяжкий хрест боротьби за правду і справедливість безкомпромісно й чесно. Його життя було героїчним, бо він належав до особливої когорти поетів.

А.Свидницький. Люборацькі. Оповідання. Нариси та статті / Упоряд. Р.Мовчан. — К.: А.С.К., 2006. — 640 с.: іл. — (“Бібліотека української літератури”).

До видання увійшли роман Анатолія Свидницького “Люборацькі”, оповідання, фольклорно-етнографічні нариси та статті. Востаннє твори письменника видавалися в серії “Бібліотека української літератури” двадцять років тому. Роман “Люборацькі” — класичний зразок національно-органічної літератури. На прикладі трагедії сім’ї Люборацьких автор показав трагічну долю України, яку гнітять чужі посіпаки та свої перевертні. Він бачив недолю своєї батьківщини і вболівав за неї.

С.С.